

III

(Akty przygotowawcze)

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 19 listopada 2013 r.

w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie porównywalności opłat za prowadzenie rachunku płatniczego, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego

(CON/2013/77)

(2014/C 51/02)

Wprowadzenie i podstawa prawna

W dniu 24 września 2013 r. Europejski Bank Centralny (EBC) otrzymał wniosek Rady o wydanie opinii w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie porównywalności opłat za prowadzenie rachunku płatniczego, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego⁽¹⁾ (zwanego dalej „projektem dyrektywy”).

Właściwość EBC do wydania opinii wynika z art. 127 ust. 4 i art. 282 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, ponieważ projekt dyrektywy zawiera przepisy mające wpływ na zadania Europejskiego Banku Centralnego polegające na popieraniu należytego funkcjonowania systemów płatniczych oraz na przyczynianiu się do należytego wykonywania polityk prowadzonych w odniesieniu do stabilności systemu finansowego, o których mowa w art. 127 ust. 2 tiret czwarte oraz w art. 127 ust. 5 Traktatu. Rada Prezesów przyjęła niniejszą opinię zgodnie z art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego.

1. Cel i treść projektu dyrektywy

W projekcie dyrektywy określono wspólne ramy unijne dotyczące ochrony praw konsumentów w związku z dostępem do rachunków płatniczych i korzystaniem z takich rachunków. Ramy te obejmować będą przepisy dotyczące wszystkich poniższych obszarów: a) przejrzystość i porównywalność opłat pobieranych od konsumentów w odniesieniu do rachunków płatniczych posiadanych przez nich na terytorium Unii⁽²⁾; b) usługi w zakresie przenoszenia rachunków płatniczych świadczone na rzecz konsumentów przez dostawców usług płatniczych⁽³⁾; c) prawo konsumentów przebywających legalnie na terytorium Unii do otworzenia podstawowego rachunku płatniczego oraz do korzystania z takiego rachunku na terytorium Unii niezależnie od przynależności państwowej lub państwa członkowskiego pobytu⁽⁴⁾; d) kwestie powiązane, takie jak wyznaczanie i zakres obowiązków właściwych organów oraz sankcje wobec dostawców usług płatniczych w przypadku niewywiązania się z obowiązków⁽⁵⁾.

2. Uwagi ogólne

Europejski Bank Centralny wyraża zdecydowanie poparcie dla projektu dyrektywy. W innych dotychczasowych przypadkach EBC przychylił się do wprowadzenia szczegółowych wymogów dotyczących przejrzystości transakcji finansowych w połączeniu ze skutecznym monitorowaniem zgodności z tymi wymogami w celu ułatwienia porównania różnych produktów i usług, a tym samym usprawnienia konkurencji pomiędzy podmiotami finansowymi⁽⁶⁾. Ponadto EBC propaguje wprowadzanie standardów jako środka

⁽¹⁾ COM(2013) 266 final.

⁽²⁾ Zob. rozdział II projektu dyrektywy.

⁽³⁾ Zob. rozdział III projektu dyrektywy.

⁽⁴⁾ Zob. rozdział IV projektu dyrektywy.

⁽⁵⁾ Zob. rozdział V i VI projektu dyrektywy.

⁽⁶⁾ Zob. pkt 2.4 opinii CON/2007/29, pkt 1.1 opinii CON/2012/103 oraz pkt 3 uwag ogólnych w treści opinii CON/2012/10. Wszystkie opinie publikowane są na stronach internetowych EBC pod adresem: <http://www.ecb.europa.eu>

ułatwiającego wykonywanie płatności transgranicznych⁽¹⁾. Wreszcie też należy wskazać, że projekt dyrektywy powinien zapewnić konsumentom łatwiejszy dostęp do rachunków płatniczych i przyczynić się do stworzenia ogólnounijnego obszaru płatności, który to cel EBC konsekwentnie wspiera⁽²⁾.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Zdefiniowane terminy

Terminy zdefiniowane w projekcie dyrektywy⁽³⁾ należy dostosować do terminologii dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (zwanej dalej „dyrektywą w sprawie usług płatniczych”) i rozporządzenia (UE) nr 260/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽⁴⁾ (zwanego dalej „rozporządzeniem SEPA”), o ile odejście od tej terminologii nie jest uzasadnione względami obiektywnymi. Dotyczy to w szczególności definicji terminów „trwały nośnik informacji” i „polecenie zapłaty”. Zastosowanie ujednoliconej terminologii w oparciu o dotychczasowe ustawodawstwo unijne dotyczące usług płatniczych poprawi spójność i ułatwi zrozumienie unijnych aktów prawnych. Ze względów jasności i spójności rozsądnym rozwiązaniem byłoby również, jak się wydaje, zdefiniowanie terminu „przeniesienie rachunku” poprzez proste odniesienie do usług świadczonych na podstawie art. 10 projektu dyrektywy⁽⁵⁾.

3.2. Wykaz usług objętych projektem dyrektywy i uprawnienia organów do uzyskiwania informacji

Wykaz podstawowych usług płatniczych objętych projektem dyrektywy powinien odzwierciedlać wybór usług płatniczych stanowiących co najmniej 80 % najbardziej reprezentatywnych usług płatniczych podlegających opłacie na szczeblu krajowym. Dalej idąca regulacja, nakazująca objęcie wykazem określonej liczby usług, może jednak okazać się środkiem nadmiernym. Ponadto należy doprecyzować, że właściwe organy są uprawnione do uzyskiwania od dostawców usług płatniczych informacji na temat zyskowności poszczególnych usług świadczonych w związku z rachunkami płatniczymi dla potrzeb zestawienia wykazu najbardziej reprezentatywnych usług płatniczych⁽⁶⁾. W związku z tym może zająć potrzeba wprowadzenia wymogów dotyczących prowadzenia szczegółowej sprawozdawczości, przy czym jednocześnie należy zapewnić prawo dostawców usług płatniczych do ochrony tajemnic handlowych przed konkurentami⁽⁷⁾.

3.3. Prawo do otworzenia podstawowego rachunku płatniczego – ograniczenie związane z walutą rachunku

W projekcie dyrektywy wprowadzono prawo konsumentów przebywających legalnie na terytorium Unii do otworzenia podstawowego rachunku płatniczego oraz do korzystania z takiego rachunku w dowolnym państwie członkowskim⁽⁸⁾. Brzmienie art. 15 projektu dyrektywy może jednak sugerować, że dostawcy usług płatniczych mogą zostać zobowiązani do otworzenia, na wniosek konsumenta, podstawowego rachunku płatniczego prowadzonego w walucie dowolnego państwa członkowskiego. Biorąc pod uwagę fakt, że wprowadzenie tak szerokiego wymogu może być niewykonalne z ekonomicznego punktu widzenia, wystarczy prawo do otworzenia rachunku płatniczego i korzystania z takiego rachunku ograniczyć do rachunków prowadzonych w walucie państwa członkowskiego, w którym zlokalizowany jest dany dostawca usług płatniczych⁽⁹⁾.

3.4. Współpraca transgraniczna

Wreszcie też należy wskazać, iż proponowany wymóg współpracy ze strony właściwych organów krajowych na terytorium danego państwa członkowskiego w celu zapewnienia skutecznego przestrzegania projektu dyrektywy⁽¹⁰⁾ powinien zostać rozszerzony o wymóg współpracy transgranicznej ze strony właściwych organów z różnych państw członkowskich. Ma to na celu wyeliminowanie takiego stopnia rozbieżności krajowych środków wykonawczych i praktyk, który zagrażałby celowi projektu dyrektywy polegającemu na zbliżeniu ustawodawstw i środków dla stworzenia w Unii jednolitego rynku usług świadczonych w ramach rachunków płatniczych⁽¹¹⁾.

⁽¹⁾ Zob. pkt 11 opinii CON/2001/34.

⁽²⁾ Zob. dyrektywę 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego (Dz.U. L 319 z 5.12.2007, s. 1).

⁽³⁾ Zob. art. 2 projektu dyrektywy.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie (UE) nr 260/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2012 r. ustanawiające wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro (Dz.U. L 94 z 30.3.2012, s. 22).

⁽⁵⁾ Zob. proponowane zmiany nr 1–3. Zob. również pkt 3.3 opinii CON/2012/32.

⁽⁶⁾ Zob. art. 3 ust. 2 pkt 4 i 5 projektu dyrektywy.

⁽⁷⁾ Zob. proponowaną zmianę nr 4.

⁽⁸⁾ Zob. art. 15 projektu dyrektywy.

⁽⁹⁾ Zob. proponowaną zmianę nr 5.

⁽¹⁰⁾ Zob. art. 20 ust. 2 projektu dyrektywy.

⁽¹¹⁾ Zob. proponowaną zmianę nr 6.

Zalecenia EBC dotyczące wprowadzenia zmian w projekcie dyrektywy przedstawiono w załączniku w formie szczegółowych propozycji zmian wraz z uzasadnieniem.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem dnia 19 listopada 2013 r.

Mario DRAGHI

Prezes EBC

ZAŁĄCZNIK

Propozycje zmian

Tekst proponowany przez Komisję	Zmiany proponowane przez EBC (1)
Zmiana nr 1	
Artykuł 2 lit. l)	
„(l) »trwały nośnik informacji« oznacza dowolny instrument umożliwiający konsumentowi lub dostawcy usług płatniczych przechowywanie informacji adresowanych osobiście do niego w sposób umożliwiający dostęp do nich w przyszłości przez okres właściwy do celów tych informacji i pozwalający na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;”	„(l) »trwały nośnik informacji« oznacza dowolny instrument umożliwiający konsumentowi lub dostawcy usług płatniczych przechowywanie informacji adresowanych osobiście do niego w sposób umożliwiający dostęp do nich w przyszłości przez okres właściwy do celów tych informacji i pozwalający na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;”

Uzasadnienie

Powyższą definicję należy dostosować do definicji zawartej w art. 4 ust. 25 dyrektywy w sprawie usług płatniczych, która nie zawiera odniesienia do dostawcy usług płatniczych. Zgodnie z tą ostatnią definicją termin „trwały nośnik informacji” odnosi się jedynie do instrumentów, jakimi dysponuje użytkownik usług płatniczych, tj. w tym przypadku – konsument.

Zmiana nr 2

Artykuł 2 lit. m)

„(m) »przeniesienie rachunku« oznacza dokonanie na wniosek konsumenta przeniesienia od jednego do innego dostawcy usług płatniczych informacji na temat wykonywanych na rachunku płatniczym wszystkich lub niektórych stałych zleceń dotyczących poleceń przelewu, regularnych poleceń zapłaty oraz regularnie przychodzących na rachunek poleceń przelewu, któremu może towarzyszyć przekazanie dodatkowego salda z jednego rachunku płatniczego na inny lub zamknięcie poprzedniego rachunku;”	„(m) »przeniesienie rachunku« oznacza usługę świadczoną na podstawie art. 10 niniejszej dyrektywy na wniosek konsumenta przeniesienia od jednego do innego dostawcy usług płatniczych informacji na temat wykonywanych na rachunku płatniczym wszystkich lub niektórych stałych zleceń dotyczących poleceń przelewu, regularnych poleceń zapłaty oraz regularnie przychodzących na rachunek poleceń przelewu, któremu może towarzyszyć przekazanie dodatkowego salda z jednego rachunku płatniczego na inny lub zamknięcie poprzedniego rachunku;”
--	--

Uzasadnienie

Proponowana definicja „przeniesienia rachunku” sugeruje, że przemieszczony zostaje sam rachunek płatniczy, co byłoby niezgodne z prawdą. Jeżeli definicja taka jest niezbędna, powinna ona zamiast skrótego opisu zawierać jedynie proste odniesienie do art. 10.

Zmiana nr 3

Artykuł 2 lit. n)

„(n) »polecenie zapłaty« oznacza usługę płatniczą polegającą na obciążeniu rachunku płatniczego płatnika, w przypadku gdy transakcja płatnicza została zainicjowana przez odbiorcę na podstawie zgody udzielonej przez płatnika;”	„(n) »polecenie zapłaty« oznacza krajową lub transgraniczną usługę płatniczą polegającą na obciążeniu rachunku płatniczego płatnika, w przypadku gdy transakcja płatnicza została zainicjowana przez odbiorcę na podstawie zgody udzielonej przez płatnika;”
---	---

Uzasadnienie

Powyższy termin należy dostosować do definicji terminu „polecenie zapłaty” zawartych w dyrektywie w sprawie usług płatniczych i w rozporządzeniu SEPA, w których odniesienie do tej formy płatności obejmuje krajową albo transgraniczną usługę płatniczą polegającą na obciążeniu rachunku płatniczego płatnika.

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiany proponowane przez EBC (1)

Zmiana nr 4

Artykuł 3

„Artykuł 3

Wykaz najbardziej reprezentatywnych usług płatniczych podlegających opłacie na szczeblu krajowym oraz ujednolicona terminologia

1. Państwa członkowskie zapewniają sporządzenie przez właściwe organy, o których mowa w art. 20, tymczasowego wykazu co najmniej 20 usług płatniczych stanowiących co najmniej 80 % najbardziej reprezentatywnych usług płatniczych podlegających opłacie na szczeblu krajowym. Wykaz ten zawiera terminy i definicje dotyczące każdej ze wskazanych usług.

[...]

3. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tymczasowych wykazach, o których mowa w ust. 1, w ciągu 6 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 24 dotyczących określenia – na podstawie tymczasowych wykazów przekazanych zgodnie z ust. 3 – ujednoliconej terminologii UE dla tych usług płatniczych, które są wspólne co najmniej dla większości państw członkowskich. Ujednolicona terminologia UE obejmuje wspólne terminy i definicje dotyczące wspólnych usług.

5. Po publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* aktów delegowanych, o których mowa w ust. 4, każde państwo członkowskie niezwłocznie włącza ujednoliconą terminologię UE, przyjętą zgodnie z ust. 4, do tymczasowego wykazu, o którym mowa w ust. 1, i publikuje ten wykaz.”

„Artykuł 3

Wykaz najbardziej reprezentatywnych usług płatniczych podlegających opłacie na szczeblu krajowym oraz ujednolicona terminologia

1. Państwa członkowskie zapewniają sporządzenie przez właściwe organy, o których mowa w art. 20, tymczasowego wykazu ~~co najmniej 20~~ usług płatniczych stanowiących co najmniej 80 % najbardziej reprezentatywnych usług płatniczych podlegających opłacie na szczeblu krajowym. Wykaz ten zawiera terminy i definicje dotyczące każdej ze wskazanych usług.

[...]

3. Właściwe organy są uprawnione do uzyskania od dostawców usług płatniczych informacji niezbędnych do ustalenia wskaźników, o których mowa w ust. 2 pkt 1–5. W ramach powyższego zapewniają one ochronę poufnych informacji handlowych.

~~3.4.~~ Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tymczasowych wykazach, o których mowa w ust. 1, w ciągu 6 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

45. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 24 dotyczących określenia – na podstawie tymczasowych wykazów przekazanych zgodnie z ust. ~~3~~ **4** – ujednoliconej terminologii UE dla tych usług płatniczych, które są wspólne co najmniej dla większości państw członkowskich. Ujednolicona terminologia UE obejmuje wspólne terminy i definicje dotyczące wspólnych usług.

~~56.~~ Po publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* aktów delegowanych, o których mowa w ust. ~~45~~, każde państwo członkowskie niezwłocznie włącza ujednoliconą terminologię UE, przyjętą zgodnie z ust. ~~45~~, do tymczasowego wykazu, o którym mowa w ust. 1, i publikuje ten wykaz.”

Uzasadnienie

Należy doprecyzować, w jaki sposób właściwe organy mogą uzyskiwać dane potrzebne do zestawienia wykazu najbardziej reprezentatywnych usług płatniczych, szczególnie w związku ze wskaźnikami, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 4–5. Ze względu na fakt, iż niektóre kategorie takich danych na ogół są poufnymi informacjami handlowymi, należy zapewnić dostawcom usług płatniczych odpowiednią gwarancję ochrony danych.

Tekst proponowany przez Komisję

Zmiany proponowane przez EBC ⁽¹⁾**Zmiana nr 5**

Artykuł 15 ust. 1

„1. Państwa członkowskie dopilnowują, aby co najmniej jeden dostawca usług płatniczych na ich terytorium oferował konsumentom podstawowy rachunek płatniczy. Państwa członkowskie dopilnowują, aby podstawowe rachunki płatnicze nie były oferowane jedynie przez dostawców usług płatniczych prowadzących rachunek wyłącznie z zastosowaniem narzędzi bankowości internetowej.”

„1. Państwa członkowskie dopilnowują, aby co najmniej jeden dostawca usług płatniczych **zlokalizowany** na ich terytorium oferował konsumentom podstawowy rachunek płatniczy **w walucie danego państwa członkowskiego**. Państwa członkowskie dopilnowują, aby podstawowe rachunki płatnicze nie były oferowane jedynie przez dostawców usług płatniczych prowadzących rachunek wyłącznie z zastosowaniem narzędzi bankowości internetowej.”

Uzasadnienie

Należony na dostawców usług płatniczych wymóg otwierania na wniosek konsumenta rachunku płatniczego w walucie dowolnego państwa członkowskiego może być dla nich niewykonalny z ekonomicznego punktu widzenia. Wystarczy, by powyższe prawo dostępu obejmowało prawo do otwarcia podstawowego rachunku płatniczego i korzystania z takiego rachunku w walucie tego państwa członkowskiego, w którym zlokalizowany jest dany dostawca usług płatniczych.

Zmiana nr 6

Artykuł 20 ust. 2

„2. Organy, o których mowa w ust. 1, posiadają wszystkie uprawnienia niezbędne do wykonywania ich obowiązków. W przypadku gdy do zapewnienia i monitorowania skutecznego przestrzegania niniejszej dyrektywy uprawniony jest więcej niż jeden właściwy organ, państwa członkowskie zapewniają ścisłą współpracę pomiędzy tymi organami, tak aby mogły one skutecznie wykonywać swoje obowiązki.”

„2. Organy, o których mowa w ust. 1, posiadają wszystkie uprawnienia niezbędne do wykonywania ich obowiązków. W przypadku gdy do zapewnienia i monitorowania skutecznego przestrzegania niniejszej dyrektywy uprawniony jest więcej niż jeden właściwy organ, państwa członkowskie zapewniają ścisłą współpracę pomiędzy tymi organami, tak aby mogły one skutecznie wykonywać swoje obowiązki. **Właściwe organy współpracują ze sobą w zakresie, o którym mowa w art. 24 dyrektywy 2007/64/WE.**”

Uzasadnienie

Zgodnie z celem projektu dyrektywy polegającym na wsparciu jednolitego rynku właściwe organy krajowe powinny również zostać zobowiązane do prowadzenia współpracy transgranicznej na terytorium Unii, tak jak to już określono w dyrektywie w sprawie usług płatniczych, co ma zapewnić minimalizację rozbieżności w zakresie krajowych transpozycji projektu dyrektywy.

⁽¹⁾ Pogrubienie w tekście wskazuje, w którym miejscu EBC proponuje wprowadzenie nowego tekstu. Przekreślenie w tekście wskazuje, w którym miejscu EBC proponuje wykreślenie fragmentu tekstu.